

Høring av forslag til forskrift for vann- og avløpsgebyrer

Gildeskål kommune legger med dette forslag til vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 04.06.2020.

Høringssvar kan sendes til postmottak@gildeskalkommune.no, eller til Postboks 54, 8138 Inndyr.

1 Bakgrunn

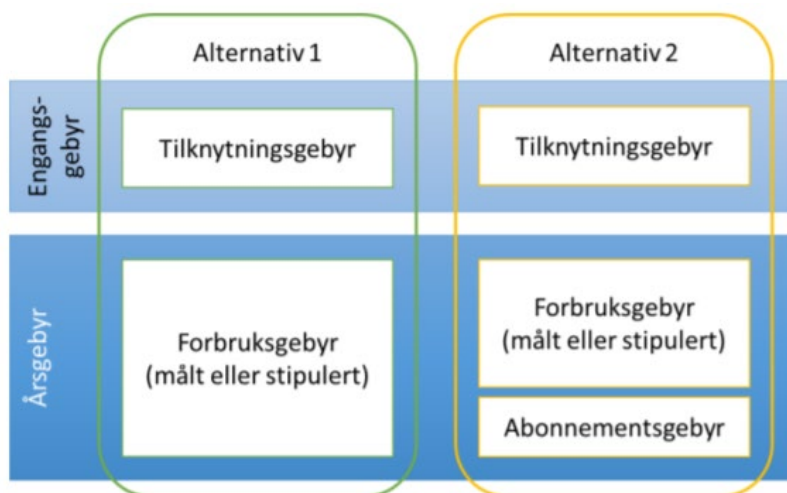
Gildeskål kommune ønsker å vedta ny lokal forskrift for vann og avløp som er i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensingsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving.

Vann- og avløpsgebyrene i Gildeskål kommune bygger på selvkostprinsippet. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har etter forurensingsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inntil 100 % av sine kostnader ved vann og avløp gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

2.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen kan i lokal forskrift vedta at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

2.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

2.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utsendelse av byggetillatelse.

2.2 Årsgebyr

Årsgebyret er det totale gebyret som abonnenten betaler for henholdsvis vann og avløp per år.

2.2.1 Beregningsmetode

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan enten beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast del og en variabel del, hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt, eller det kan være stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Dersom vannforbruket stipuleres, skal det for boligeiendommer være bebyggelsens areal som legges til grunn for stipuleringen, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn er lik avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes etter målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

2.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Dersom det ikke er installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For bedrifter, gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer som nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjon er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

2.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde, eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen.

Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann eller avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

2.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene. Det betyr at gebyret da kun er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. For å fremme vannsparing anbefales det samtidig at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene.

2.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- og avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. *Forbrukerkjøpsloven* gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. Eksempelvis kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene for ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligenheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det dermed koster mer for kommunen å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

2.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske kostnader som kommunen har på grunn av manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensingslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9.9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer, er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 01.01.2008.

3 Gjeldende lokal forskrift

Gildeskål har ingen gjeldende VA-forskrift, men fastsetter gebyrene i et årlig gebyrregulativ. Gebyrenes oppbygging og satser nedenfor er hentet fra gebyrregulativet for 2020.

3.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres når en bolig og/eller et næringsbygg blir tilknyttet vann- og/eller avløpsnett. Engangsgebyret er likt for alle abonnenter, med lik sats for henholdsvis vann og avløp. Tabell 1 nedenfor viser tilknytningsgebyret i Gildeskål kommune for 2020.

Tilknytningsgebyr 2020 (inkl. mva.)	Vann	Avløp
Engangsgebyr for tilknytning	10 000	10 000

Tabell 1 – Tilknytningsgebyr 2020 inkl. mva.

3.2 Årsgebyr

For vann og avløp beregnes et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et abonnementsgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Dette tilsvarer alternativ 2 i figur 1 – Vann- og avløpsgebyrer på side 1. Abonnementsgebyret er en fast sats som gjelder for bolig- og fritidsabonnenter. Det er egne satser for vannavgift for næringsabonnenter med stipulert forbruk. Disse betaler en gebyrsats per m². Næringsabonnenter og privatabonnenter med innlagt vannmåler betaler en lik andel i abonnementsgebyr som privathusholdningene (fastdel). Det er kun noen få av kommunens abonnenter som har installert vannmåler. Det betyr at de aller fleste i kommunen betaler for et stipulert forbruk. Alle abonnenter som ikke har vannmåler stipuleres til et forbruk lik 150 m³.

Tabell 2 nedenfor viser abonnements- og forbruksgebyr i Gildeskål kommune for inneværende år.

Abonnements- og forbruksgebyr 2020 (inkl. mva.)	Vann	Avløp
Abonnementsgebyr bolig- og fritidsabonnenter per boenhet	4 437	549
Abonnementsgebyr abonnenter med vannmåler	4 437	549
Forbruksgebyr per m ³	25,01	27,85
Vannavgift næring per m ²	54,06	27,84

Tabell 2 – Abonnements- og forbruksgebyr 2020 inkl. mva.

I tabell 3 under vises eksempler på årsgebyr for boligabonnenter med stipulert og målt forbruk for Gildeskål kommune for inneværende år.

Årsgebyr 2020 (inkl. mva.)	Vann	Avløp
Stipulert forbruk - Abonnementsgebyr + 150 m ³	8 188	4 725
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 70 m ³	6 188	2 499
Målt forbruk - Abonnementsgebyr + 120 m ³	7 438	3 891
Målt forbruk – Abonnementsgebyr + 200 m ³	9 439	6 119

Tabell 3 - Årsgebyr 2020 inkl. mva.

4 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapitlet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

4.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunens kostnader er derfor hovedsakelig knyttet til arbeid i forbindelse med fysisk påkobling til ledningsnettet, samt administrativ registrering av nye abonnenter.

Dagens tilknytningsgebyr er en fast sats som kreves ved hendelser beskrevet i forskriftens §8.1 bokstav a) til d), og satsen er lik for henholdsvis vann og avløp. Denne metoden antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av eksempelvis bygningsstørrelse, og vi foreslår derfor at dagens ordning videreføres.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger et gitt år medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets gebyrinntekter, noe som igjen vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt tilknytningsgebyr vil følgelig gjøre budsjetteringen mer forutsigbar og bidra til et mer stabilt årsgebyr. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret og også i tråd med anbefalingen fra *Norsk vann*.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

4.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår en videreføring av et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes med at dette bedre vil fange opp tjenestens kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene anses som faste og forbruksuavhengige.

4.3 Abonnementsgebyr

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidseiendom skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. Dette innebærer at bolig/fritidsbolig med tilknyttet hybel eller sokkelleilighet vil måtte betale flere fastledd, avhengig av hvor mange hybler eller sokkelleiligheter som er tilknyttet eiendommen.

Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet. For disse vil abonnementsgebyret vektas slik at det står i forhold til abonnentenes andel av kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp. Vektingen er foreslått trinnvis i sju intervaller. For kombinasjonseiendommer betales abonnementsgebyr for boligdelen per boenhet, og for næringsdelen som næringsseiendom.

4.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper. Gebyret fastsettes etter målt eller stipulert forbruk for

boligeiendommer (helårsboliger eller fritidsboliger), og som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Kravet om vannmåler kan imidlertid fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

4.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket i størst mulig grad skal tilsvare reelt bruk. Per i dag blir alle bolig- og fritidsabonnenter i Gildeskål kommune, som ikke har installert vannmåler, stipulert til et årlig forbruk på 150 m³.

I følge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert forbruk ligge mellom 1,1 – 1,3 m³ per m² bruksareal (BRA). I forslaget til ny forskrift foreslås det en omregningsfaktor på 1,2 m³ per m² bruksareal. Forholdet fastsettes i gebyrregulativet.

4.6 Særskilt om vannmåler mv.

I forslaget til ny forskrift foreslås det en videreføring av dagens praksis hvor kommunen står som eier av vannmåler og skal bestemme type, plassering og størrelse. Kostnader for installasjon dekkes av abonnenten. Kommunen står for anskaffelse og vedlikehold av vannmåler, og abonnenten betaler en årlig leie for kostnader tilknyttet dette.

Det åpnes også for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesing. Kommunen kan selv foreta avlesing etter skriftlig varsel, og i samarbeid med abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesing av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet.

Det er i forslaget også fastsatt krav om at nærings- og kombinasjonseiendom, anlegg med varig eller midlertidig tilknytning i forbindelse med oppføring av bygg eller anlegg, og eiendom med svømmebasseng skal ha installert vannmåler.

5 Gebyrsimulering

Ny vann- og avløpsforskrift danner grunnlaget for nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret. De etterfølgende gebyrsimuleringene er for illustrasjonsformål. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av gjeldende vann- og avløpsgebyrer for 2020, og beregnede gebyrer ved innføring av ny VA-forskrift. Det er tatt utgangspunkt i budsjettet gebyrgrunnlag og kapitalkostnad for 2020. Alle priser er inkl. mva.

5.1 Forbruks- og abonnementsgebyr ved ny forskrift

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for vann og avløp, med en fast og en variabel del, slik som ved gjeldende regelverk. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret (den faste delen av årsgebyret) i forslaget fortrinnsvis skal dekke 100 % av tjenestenes respektive kapitalkostnader.

Boligeiendom, herunder fritidsbolig og borettslag/sameie, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per *boenhet* som tidligere. Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale et bestemt antall abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk. I avsnitt 5.4 er det utarbeidet et forslag til antall fastgebyr for ulike næringskategorier for Gildeskål kommune. Endelige kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ.

Tabell 4 og tabell 5 nedenfor viser en sammenligning av abonnements- og forbruksgebyret for henholdsvis vann og avløp ved gjeldende gebyrregulativ og ny VA-forskrift.

Årsgebyr vann 2020 (inkl. mva.)	Gjeldende gebyrregulativ	Ny forskrift
Abonnementsgebyr (kr/stk.)	4 437	3 633
Forbruksgebyr (kr/m ³)	25,01	21,41

Tabell 4 – Sammenligning av abonnements- og forbruksgebyr for vann ved gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift

Årsgebyr avløp 2020 (inkl. mva.)	Gjeldende gebyrregulativ	Ny forskrift
Abonnementsgebyr (kr/stk.)	549	845
Forbruksgebyr (kr/m ³)	27,85	19,11

Tabell 5 - Sammenligning av abonnements- og forbruksgebyr for avløp ved gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift

5.2 Årsgebyr etter areal (stipulert forbruk) for boligeiendom

Tabell 6 og tabell 7 viser årsgebyr for henholdsvis vann og avløp gitt gjeldende gebyrregulativ og ny VA-forskrift for boligeiendommer uten vannmåler, for ulike boligstørrelser. Omregningsfaktoren fra kvadratmeter til kubikkmeter er satt til 1,2 m³ per m² for helårsboliger. For fritidsboliger er omregningsfaktoren 0,6. Ny forskrift legger til rette for at omregningsfaktoren fra m² til m³ kan endres gjennom gebyrregulativet.

Årsgebyr vann 2020 (inkl. mva.) Stipulert forbruk + abonnementsgebyr	Stipulert forbruk i m ³ i gjeldende gebyrregulativ	Gjeldende gebyrregulativ	Stipulert forbruk i m ³ i ny forskrift.	Forslag til ny forskrift	Differanse
60 m ²	150	8 188	72	5 175	-3 013
100 m ²	150	8 188	120	6 202	-1 986
150 m ²	150	8 188	180	7 487	-701
200 m ²	150	8 188	240	8 771	583
250 m ²	150	8 188	300	10 056	1 868
300 m ²	150	8 188	360	11 341	3 153
350 m ²	150	8 188	420	12 625	4 437

Tabell 6 – Årsgebyr vann med stipulert forbruk for ulike boligstørrelser, ved gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift

I gjeldende gebyrregulativ stipuleres i praksis alle husstander i kommunen med et forbruk likt 150 m³, som er det *Norsk Vann* regner som gjennomsnittlig forbruk blant norske husstander. Dette betyr at det per i dag beregnes samme årsgebyr for de ulike boligstørrelsene. Gebyrsimuleringen viser at de som har bruksareal (BRA) oppad til ca. 175 m² vil komme rimeligere ut med den nye forskriften, mens de som har større bruksareal vil få høyere vanngebyr. Negative tall i tabellen viser at årsgebyret blir rimeligere, mens positive tall viser at årsgebyret blir dyrere. Fritidsboliger er ikke tatt med i eksemplene, men disse betaler halv sats for stipulert forbruk.

Årsgebyr avløp 2020 (inkl. mva.) Stipulert forbruk + abonnementsgebyr	Stipulert forbruk i m ³ i gjeldende gebyrregulativ	Gjeldende gebyrregulativ	Stipulert forbruk i m ³ i ny forskrift.	Forslag til ny forskrift	Differanse
60 m ²	150	4 725	72	2 221	-2 504
100 m ²	150	4 725	120	3 138	-1 587
150 m ²	150	4 725	180	4 285	-440
200 m ²	150	4 725	240	5 431	706
250 m ²	150	4 725	300	6 578	1 853
300 m ²	150	4 725	360	7 725	3 000
350 m ²	150	4 725	420	8 871	4 146

Tabell 7 – Årsgebyr avløp med stipulert forbruk for ulike boligstørrelser, ved gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift

Siden hovedregelen er at vann inn er lik vann ut, så er det brukt de samme stipulerte forbrukstallene til avløp som ble brukt på vann. Gebyrsimuleringen viser at de som har bruksareal oppad til ca. 170 m² vil komme rimeligere ut med den nye forskriften, mens de som har større bruksareal vil få høyere avløpsgebyr.

Årsgebyr vann og avløp 2020 (inkl. mva.) Stipulert forbruk + abonnementsgebyr	Gjeldende gebyrregulativ	Ny forskrift	Differanse
60 m ²	12 913	7 396	-5 517
100 m ²	12 913	9 340	-3 573
150 m ²	12 913	11 772	-1 141
200 m ²	12 913	14 203	1 290
250 m ²	12 913	16 634	3 721
300 m ²	12 913	19 065	6 152
350 m ²	12 913	21 496	8 583

Tabell 8 – Simulerte årsgebyr for vann og avløp, med stipulert forbruk, ved gjeldende gebyrregulativ og ny VA-forskrift

Tabell 8 over viser en sammenligning av totalt årsgebyr for vann og avløp ved gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift. Vi ser at årsgebyret ved gjeldende gebyrregulativ er på kr. 12 913 for alle boligabonnenter. Basert på forslaget til ny forskrift viser gebyrsimuleringen at det vil bli rimeligere årsgebyr for abonnenter med bruksareal oppad til ca. 175 m² og dyrere årsgebyr for abonnenter med større bruksareal.

Det er to viktige årsaker til differansene i beregningene over. Den ene er at antall abonnenter endres som følge av at flere abonnenter enn tidligere må betale mer enn ett abonnementsgebyr. Dette fører til at satsen på abonnementsgebyret går ned. Den andre årsaken er at boliger over 200 m² som tidligere ble stipulert med samme forbruk som mindre boliger, nå får et stipulert høyere forbruk basert på faktisk areal, i tråd med anbefalingene til *Norsk Vann*. Kostnadene for levering av vann og avløp vil være den samme i beregningen for både gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift, men beregning av antall abonnenter er forskjellig, og dette igjen fører til at satsen på forbruksgebyret går ned i forslag til ny forskrift.

Forslaget til ny forskrift legger således opp til en mer rettferdig fordeling av gebyret da det antas at en beregning basert på m² bruksareal gir en mer korrekt registrering i forhold til faktisk forbruk, og at mindre enheter således bør betale lavere årsgebyr enn større enheter.

5.3 Årsgebyr målt forbruk for boligeiendom

Det er svært få boligabonnenter som betaler for målt forbruk i Gildeskål kommune, per i dag kun 6 abonnenter, og det er derfor knyttet noe usikkerhet rundt gebyrsimuleringen. Tabell 9 nedenfor viser likevel et eksempel på vann- og avløpsgebyrer for målt forbruk, basert på beregningene ved ny forskrift. Det er tatt utgangspunkt i fem ulike størrelser for målt forbruk; 40, 80, 120, 160 og 200 m³.

Årsgebyrer vann og avløp 2020 (inkl. mva.) målt forbruk, ved ny forskrift	m ³	Vann 2020	Avløp 2020	Totalt
Målt forbruk + abonnementsgebyr	40	4 489	1 609	6 098
Målt forbruk + abonnementsgebyr	80	5 346	2 374	7 720
Målt forbruk + abonnementsgebyr	120	6 202	3 138	9 340
Målt forbruk + abonnementsgebyr	160	7 059	3 903	10 962
Målt forbruk + abonnementsgebyr	200	7 915	4 667	12 582

Tabell 9 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for boligabonnenter med målt forbruk ved ny VA-forskrift

5.4 Næringskategorier

Bakgrunnen for inndelingen av kategorier er at kommunen må ta hensyn til at infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for abonnenter som er storforbrukere av vann enn for abonnenter med boligeiendom. Næringsabonnentene er i ny forskrift foreslått inndelt i sju ulike kategorier som gir fra ett til hundre abonnementsgebyrer. Tabell 10 nedenfor viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforbruk. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendommer menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall abonnementsgebyr	m ³ lav	m ³ høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kapasitetsfaktor 1	1	0	299	50	50
Kapasitetsfaktor 2	3	300	999	39	34
Kapasitetsfaktor 3	6	1 000	2 999	15	15
Kapasitetsfaktor 4	12	3 000	5 999	2	2
Kapasitetsfaktor 5	24	6 000	19 999	0	0
Kapasitetsfaktor 6	50	20 000	49 999	0	0
Kapasitetsfaktor 7	100	50 000	150 000	1	0

Tabell 10 – Oversikt over næringskategorier, antall abonnementsgebyr og antall abonnenter i hver kategori

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter tabellen, basert på eiendommens høyeste vannforbruk de siste årene. Dette er en god og tilgjengelig stipulering på forsyningskapasiteten til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per næringseiendom med stort vannforbruk.

Uten en slik vektning ville hver næringsabonnt bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet, noe som ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer.

2.2.6 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.

- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 20 år (for vannbehandlingsanlegg/renseanlegg) og 40 år (for vann- og avløpsledninger) slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene, medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å søke om tilordning til en annen kategori, vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt, samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

EnviDan Momentum As anbefaler sterkt å revidere kategoritilhørighet med jevne mellomrom, eksempelvis hvert femte år. Det anbefales da å se på forbruksdata fem år tilbake i tid. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr utfra bruksareal og omregningsfaktor. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler, bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesinger.

5.5 Årsgebyr for næring

Tabell 11 og tabell 12 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved henholdsvis gjeldende gebyrregulativ og ny VA-forskrift for nærings- og kombinasjonseiendommer, mens tabell 13 viser en sammenligning av de beregnede gebyrene ved gammel og ny ordning. Antall fastledd som står i parentes i sistnevnte tabell gjelder kun for beregning gjort i henhold til den nye forskriften da gjeldende gebyrregulativ ikke opererer med flere fastledd for næring. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike størrelser for stipulert forbruk; 200, 600, 1 500 og 3 000 m², samt fire ulike størrelser for målt forbruk; 200, 1 500, 3 500 og 60 000 m³.

Årsgebyr næring – gjeldende gebyrregulativ (inkl. mva.)	m ³	Vann	Avløp	Totalt
Næring – Stipulert 200 m ²		10 812	5 568	16 380
Næring – Stipulert 600 m ²		32 436	16 704	49 140
Næring – Stipulert 1 500 m ²		81 090	41 760	122 850
Næring – Stipulert 3 000 m ²		162 180	83 520	245 700
Næring – Målt 200 m ³	200	9 439	6 119	15 558
Næring – Målt 1 500 m ³	1 500	41 952	42 324	84 276
Næring – Målt 3 500 m ³	3 500	91 972	98 024	189 996
Næring – Målt 60 000 m ³	60 000	1 505 037	1 671 549	3 176 586

Tabell 11 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for næringsabonnenter ved gjeldende gebyrregulativ

Årsgebyr næring – ny forskrift (inkl. mva.)	m ³	Vann	Avløp	Totalt
Næring – Stipulert 200 m ² - 1 fastledd	240	8 771	5 431	14 202
Næring – Stipulert 600 m ² - 3 fastledd	720	26 314	16 294	42 608
Næring – Stipulert 1 500 m ² - 6 fastledd	1 800	60 336	39 468	99 804
Næring – Stipulert 3 000 m ² - 12 fastledd	3 600	120 672	78 936	199 608
Næring – Målt 200 m ³ - 1 fastledd	200	7 915	4 667	12 582
Næring – Målt 1 500 m ³ - 6 fastledd	1 500	53 913	33 735	87 648
Næring – Målt 3 500 m ³ - 12 fastledd	3 500	118 531	77 025	195 556
Næring – Målt 60 000 m ³ - 100 fastledd	60 000	1 647 900	1 231 100	2 879 000

Tabell 12 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for næringsabonnenter ved ny forskrift

Differanse mellom gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift (inkl. mva.)	m ³	Differanse Vann	Differanse Avløp	Totalt
Næring – Stipulert 200 m ² - 1 fastledd	240	-2 041	-137	-2 178
Næring – Stipulert 600 m ² - (3 fastledd)	720	-6 122	-410	-6 532
Næring – Stipulert 1 500 m ² - (6 fastledd)	1 800	-20 754	-2 292	-23 046
Næring – Stipulert 3 000 m ² - (12 fastledd)	3 600	-41 508	-4 584	-46 092
Næring – Målt 200 m ³ - 1 fastledd	200	-1 524	-1 452	-2 976
Næring – Målt 1 500 m ³ - (6 fastledd)	1 500	11 961	-8 589	3 372
Næring – Målt 3 500 m ³ - (12 fastledd)	3 500	26 559	-20 999	5 560
Næring – Målt 60 000 m ³ - (100 fastledd)	60 000	142 863	-440 449	-297 586

Tabell 13 – Differanse på gebyr for næringsabonnenter, ved gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift

Det er i simuleringen lagt til grunn at næringsabonnenter med stipulert forbruk kun betaler en sats per m² i det gjeldende gebyrregulativet. De fleste næringsseidommene i Gildeskål har et stipulert forbruk tilsvarende kategori 1-3 i tabell 10 i kapittel 5.4, mens noen få abonnenter havner i kategori 4. Som vi kan se i tabell 13 over så viser de utvalgte eksemplene i gebyrsimuleringen at alle abonnentene tilhørende næringskategoriene 1-4 vil komme rimeligere ut med den nye forskriften. Det er imidlertid enkelte unntak innenfor noen av kategoriene. Eksempelvis vil næringsabonnenter med bruksareal på 250 m² komme litt dårligere ut med den nye forskriften. Dette skyldes at disse abonnentene får et stipulert forbruk som gjør at de akkurat passerer grensen for å bli plassert i næringskategori 2 (forbruk mellom 300 m³ og 1000 m³) og selv om prisen per m² i gjeldende gebyrregulativ er høyere enn den tilsvarende prisen per m³ i den nye forskriften, så gjør flere antall fastledd at totalkostnaden likevel blir litt høyere.

For næringsseidommer med målt forbruk viser simuleringen at abonnenter med lavt forbruk får lavere gebyrer for både vann og avløp med ny forskrift enn gjeldende gebyrregulativ, mens abonnenter med høyere vannforbruk vil kunne få forskjellig resultat for henholdsvis vann og avløpsgebyrer ved sammenligning av satsene i gjeldende gebyrregulativ og ny forskrift. I likhet med resultatene for stipulert forbruk så er det størst utslag for abonnenter som har et forbruk som gjør at de akkurat kommer over i en ny næringskategori, noe som fører til at de må betale for flere fastledd enn tidligere. For abonnenter med svært høyt vannforbruk vil resultatet være avhengig av om de betaler for samme mengde forbruk for både vann og avløp. Abonnenter som har et forbruk på eksempelvis 15 000 m³ eller mer vil få høyere vanngebyr enn tidligere, mens avløpsgebyret for samme mengde forbruk blir rimelige. Siden reduksjonen i avløpsgebyret er større enn økningen i vanngebyret vil årsgebyret totalt sett bli redusert. En sammenligning av gebyrene ved gjeldende

gebyrregulativ og forslag til ny forskrift viser også at den nye forskriften legger opp til mer likebehandling av næringsabonentene da beregnet gebyr for stipulert forbruk og målt forbruk innenfor de ulike intervallene er tilnærmet lik i forslag til ny forskrift, mens det oppstår avvik når det beregnes utfra gjeldende gebyrregulativ.

5.6 Forslag til nytt gebyrregulativ

Med bakgrunn i forslag til ny VA-forskrift og det datagrunnlaget som ligger til grunn for gebyrsimuleringen i dette kapittelet (inndata), er det i tabell 14 under laget et forslag til nytt gebyrregulativ for 2020.

Som gjort rede for i kapittel 5.1 er det lagt til grunn at abonnementsgebyret (den faste delen av årsgebyret) skal dekke 100 % av tjenestenes respektive kapitalkostnader. Beregning av omregningsfaktor for stipulert forbruk er omhandlet i kapittel 4.5, mens næringskategoriene er gjort nærmere rede for i kapittel 5.4.

Gebyrregulativ Vann og Avløp 2020 (inkl. mva.) ved ny forskrift		Enhet/objekt	Sats
Abonnementsgebyr vann		Pris pr år	3 633
Forbruksgebyr vann		Pris pr m ³	21,41
Leie av vannmåler		Pris pr år	900
Oppmøtegebyr for avlesing av vannmåler		Pris pr time	920
Engangsgebyr for tilknytning vann		Pris pr tilknytning	10 000
Abonnementsgebyr avløp		Pris pr år	845
Forbruksgebyr avløp		Pris pr m ³	19,11
Engangsgebyr for tilknytning avløp		Pris pr tilknytning	10 000
Oppmøtegebyr for avlesing av avløpsmåler		Pris pr time	920
Omregningsfaktor for stipulert forbruk		m ³ pr m ² BRA	1,2
Gebyr for plombering, avstenging og gjenåpning av vannforsyningen		Pris pr time	920
Gebyrreduksjon i årsgebyret (Etter særskilt vedtak gjort av kommunestyret)		Prosentats per påbegynte døgn utover første døgn	0,3
Næringskategorier	Antall abonnementsgebyr	m ³ lav	m ³ høy
Kapasitetsfaktor 1	1	0	300
Kapasitetsfaktor 2	3	300	1 000
Kapasitetsfaktor 3	6	1 000	3 000
Kapasitetsfaktor 4	12	3 000	6 000
Kapasitetsfaktor 5	24	6 000	20 000
Kapasitetsfaktor 6	50	20 000	50 000
Kapasitetsfaktor 7	100	50 000	150 000

Tabell 14 – Gebyrregulativ for vann og avløp 2020, ved ny forskrift, gitt samme datamateriale som ligger til grunn i gebyrsimuleringen.

Det presiseres at dette kun er et forslag og at kommunestyret årlig fastsetter det endelige gebyrregulativet, herunder inndeling av næringskategorier, hvor stor andel av gebyret som skal være henholdsvis fast og variabel, omregningsfaktoren, tidspunkt for avlesing av vannmåler, samt hvor mange terminer årsgebyret skal fordeles på.

Det presiseres også at det er knyttet usikkerhet rundt gebyrsimulering fordi datagrunnlaget kan være mangelfullt. Det vil bli foretatt en gjennomgang av alle abonnementsavtaler på vann og avløp, samt oppdatering av korrekt BRA i henhold til oppdaterte matrikkeltall, for å kvalitetssikre et mest mulig korrekt gebyrgrunnlag før den nye VA-forskriften trer i kraft, og det vil derfor kunne oppstå endringer i forhold til oversikten i tabell 14 over når nytt gebyrregulativ skal fastsettes.

6 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av teknisk avdeling og økonomiavdelingen i Gildeskål kommune. EnviDan Momentum AS har vært sparringspartner.

Målsettingen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Med rettferdig menes at gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig vil si at forskriften skal være lett å lese og håndheve, med et klart og tydelig språk, uten uklare eller vanskelige formuleringer. Forskriften er fleksibel i den betydning at den henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse, omregningsfaktor for stipulert vannforbruk (som beregnes etter areal), samt vekting av abonnementsgebyrer for nærings- og landbrukseiendom.

Gildeskål kommune imøteser høringsvar.

Vann- og avløpsavdelingen, Gildeskål kommune.